

15/1/84.

ELLLENGUATGE

Falques

Conten d'un savi professor universitari que havia contret el vici d'elocució de repetir a cada moment, en el transcurs de les seves doctes explicacions, la frase «Ho entenen?», com una falca de què no sabia prescindir. Els seus alumnes, enjogassats com tots els estudiants, s'entretenien a comptar les vegades que la deia durant cada lliçó, i feien juguesques, a parells o senars, sobre el nombre total de cops que l'havia dita. Es veu que el professor ho va saber, i com que havia conservat un esperit juvenil propi d'un autèntic savi, un dia va tenir cura, ell mateix, de comptar dissimuladament les vegades que deia «Ho entenen?». I un cop va haver acabat la lliçó, davant l'estupefacció dels seus alumnes, els va etzibar joiosament: «Ho entenen? Ho entenen? Ho entenen? Guanyen els senars!».

Aquesta anècdota ens ensenya que el vici d'elocució que consisteix en la repetició insistent d'un mot o d'una frase superflua, que d'acord amb el Diccionari de l'Enciclopèdia podem designar amb el nom de *falca*, és molt general, i que no deixen d'incórrer-hi fins i tot personalitats il·lustres pel seu saber. Frases com *M'entens què vull dir?* o *No sé si m'entens*, repetides periòdicament, són molt habituals en l'elocució popular, i no tindriem pas la idea de retreure-les a ningú. Al capdavant, no direm tothom perquè bé hi ha qui s'expressa magistralment, però sí que som molts els qui devem tenir els nostres propis vicis d'elocució, la pressió ambiental ajudant-hi, en una bona mesura. Però, és clar, tot ha de tenir el seu límit, i és lícit demanar que no siguin precisament els professionals de la paraula —per exemple, els locutors radiofònics— els qui l'ultrapassin. L'abús, en l'elocució actual, de frases com *una mica i d'alguna manera*, que semblen denotar una falta de seguretat en el que es diu, un desig de matisar una afirmació massa compromesa, ja ha estat denunciada i posada en relleu més d'un cop, però l'obsessiva freqüència amb què les repeteixen alguns locutors, que inviten a jugar a parells o senars, com els estudiants de l'anècdota, justifiquen que hi insistim. ¿Es que aquests professionals no saben adonar-se de l'efecte còmic que fan quan diuen, per exemple, «Li volem preguntar una mica si d'alguna manera esperava obtenir aquest premi»? Hem sentit, fins i tot, *gairebé una mica, portat una mica fins a l'últim extrem!* Quina por de trontollar, amb tantes falques!

Albert Jané